

Săpătura de salvare de la Ocnîța-Dîmbovița

La circa 1 km sud de localitatea Ocnîța (fig. 1) în punctul „La HOAGĂ”, (fig. 2) s-au descoperit cu prilejul unor lucrări de regularizare a pîrîului Ocnîța, afluent al Slănicului, în aprilie 1979, urmele unei așezări geto-dacice. În punctul amintit mai sus, situat la circa 50—100 m de drumul comunal, pe malul drept al pîrîului, a fost semnalată de către Ioana Gheorghe, primarul de atunci al comunei Ocnîța, colegului Gabriel Mihăescu prezența unor fragmente ceramice de factură dacică. După recuperarea la fața locului și a altor fragmente, în zilele de 1 și 9 mai 1979, s-a putut reconstitui parțial un vas de provizii din ceramică lucrată cu mîna, decorat cu briu alveolar în relief.

În ziua de 9 mai o echipă formată din Gabriel Mihăescu, Petre Diaconescu și Valentin Drob a procedat la practicarea unei casete cu dimensiunile 1,5×1,8 m în albia minoră a pîrîului, în scopul degajării locuinței. S-a pus în evidență o vatră, recuperîndu-se chirpic, cărbune și numeroase fragmente ceramice și oase de animale. Toate aceste materiale ce atestă existența așezării dacice au determinat conducerea muzeului să inițieze o săpătură de salvare.

Șantierul s-a deschis la 27 iulie sub conducerea lui Valentin Drob. Din colectiv a făcut parte și prof. Mihai Diaconescu de la Liceul industrial nr. 2 din Tîrgoviște.

De la început s-a impus constatarea că așezarea a fost deranjată de numeroasele lucrări de foraj pentru sonde petroliere, încă de la sfîrșitul secolului al XIX-lea. Materialul arheologic a fost afectat de salinitatea ridicată a apei, așezarea situîndu-se într-o zonă inundabilă, unde de-a lungul timpului s-a depus un strat gros de circa 1 m de aluviuni.

S-au practicat trei secțiuni (fig. 3): S I, cu dimensiunile 12×2 m, perpendicular pe albia pîrîului; S II, cu dimensiunile 26×1 m, în albia minoră; S III, cu dimensiunile 26×2 m, în albia minoră, ultimele două rea-

lizîndu-se prin devierea succesivă a cursului apei. Dacă pentru S I a fost posibilă observarea stratigrafică de la nivelul actual de călcare pînă la solul viu, situat la adîncimea de 2,40 m, în cazul secțiunilor II și III lucrările hidrotehnice, efectuate pînă la adîncimea de 2 m, au distrus nivelul de cultură pe o adîncime mare (s-a mai păstrat numai pe o grosime de 0,40 m). Săpăturile au pus în evidență un singur strat de cultură materială Latène, constînd din numeroase fragmente ceramice, parte din ele întregibile, obiecte de lut, mult chirpic, cărbune, o mare cantitate de oase de animale, zgură de fier, obiecte de fier, o mărgea, un fragment de rîșniță, gresii pentru ascuțit obiecte de metal.

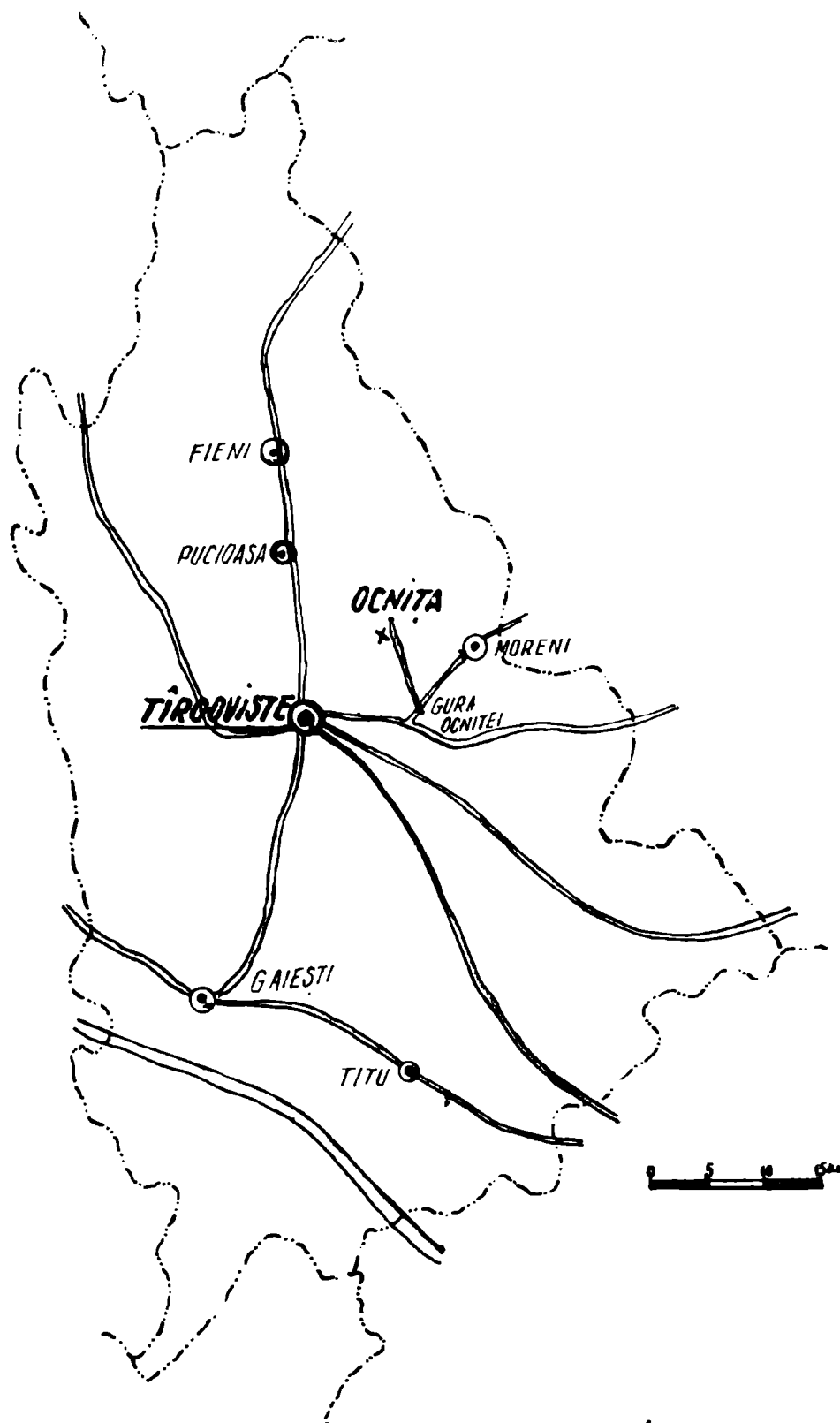
Monede, fibule — elemente precise de datare — nu s-au găsit în această campanie arheologică; totuși, materialul ceramic (prin formă și decor) ar putea plasa așezarea în secolele II—I î.e.n., rămîinînd ca cercetările următoare să aducă noi precizări cronologice.

Ceramica este bogat reprezentată, atît din punct de vedere cantitativ, cît și ca varietate tipologică. Ea poate fi împărțită după compoziția pastei în următoarele categorii:

a) *Ceramică grosieră lucrată cu mîna.* Pasta conține din abundență pietricele și nisip. Culoarea roșie (cu nuanțe diferite) este rezultatul arderii reducătoare, inoxidante. Formele de vase cărora le aparțin fragmentele din această categorie sînt următoarele: oala, ceașca dacică (cățuia; fig. 4 a) și paharul (fig. 4 b). Primele două forme sînt arse secundar. Din întreg materialul aceste forme reprezintă 60—70%. Din cauza salinității apei și a pastei de calitate inferioară, o parte din materialul ceramic este prost conservat.

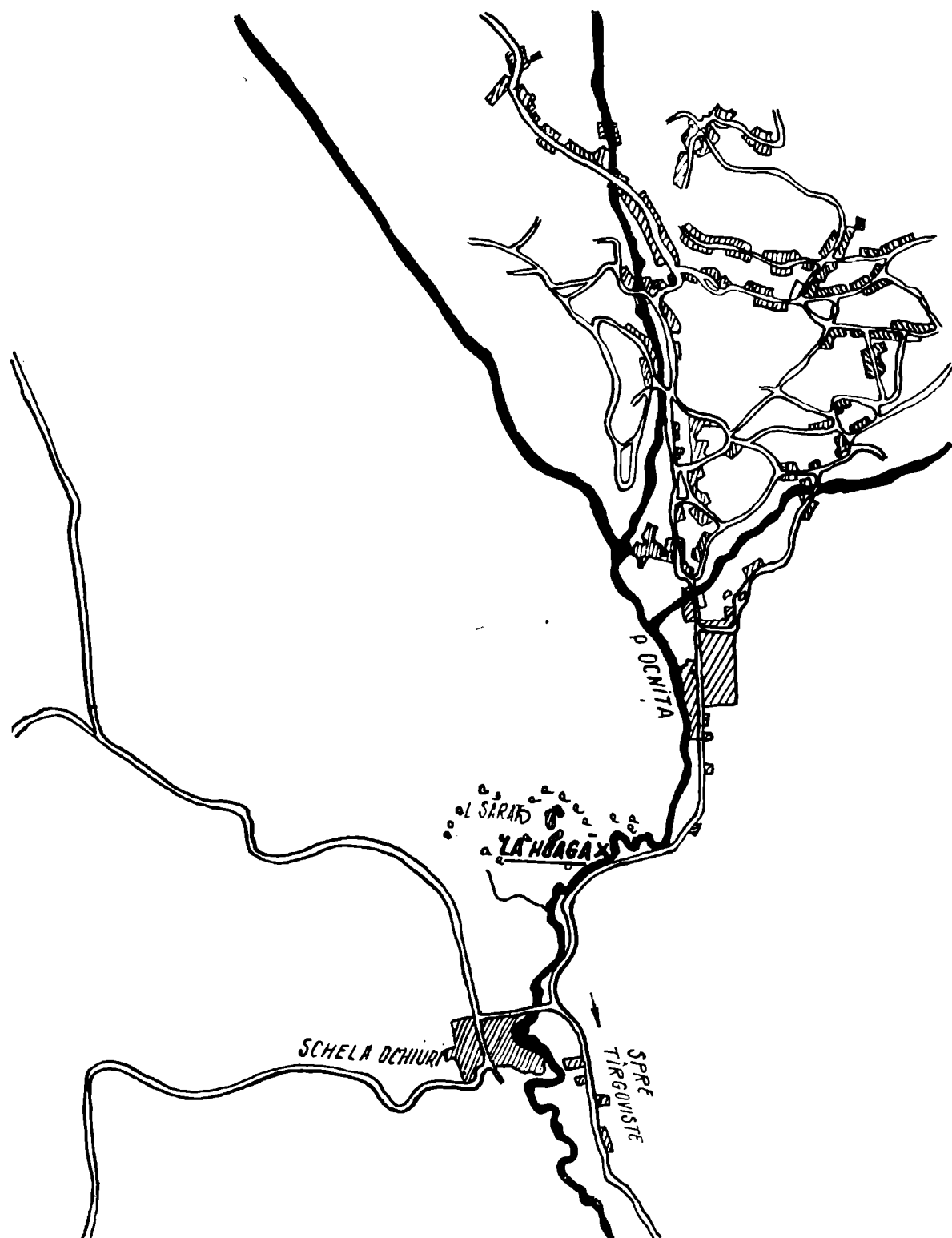
b) *Ceramică fină lucrată cu mîna.* Constă dintr-un singur fragment de toartă de culoare cenușie (fig. 5 a).

c) *Ceramică roșie lucrată la roată.* Este ilustrată prin cîteva fragmente de chipuri, cu partea exterioară lustruită, pasta conținînd nisip.

PLASAREA COM. OCNITA PE HARTA JUDEȚULUI DÎMBOVIȚA

Fig. 1. Ocnița-Dimbovița. Harta județului Dimbovița și localizarea comunei Ocnița.

PLANUL COM. OCNIȚA ȘI PUNCTUL „LA HOAGĂ”

Fig. 2. Ocnița-Dimbovița. Localizarea punctului „La Hoagă”.

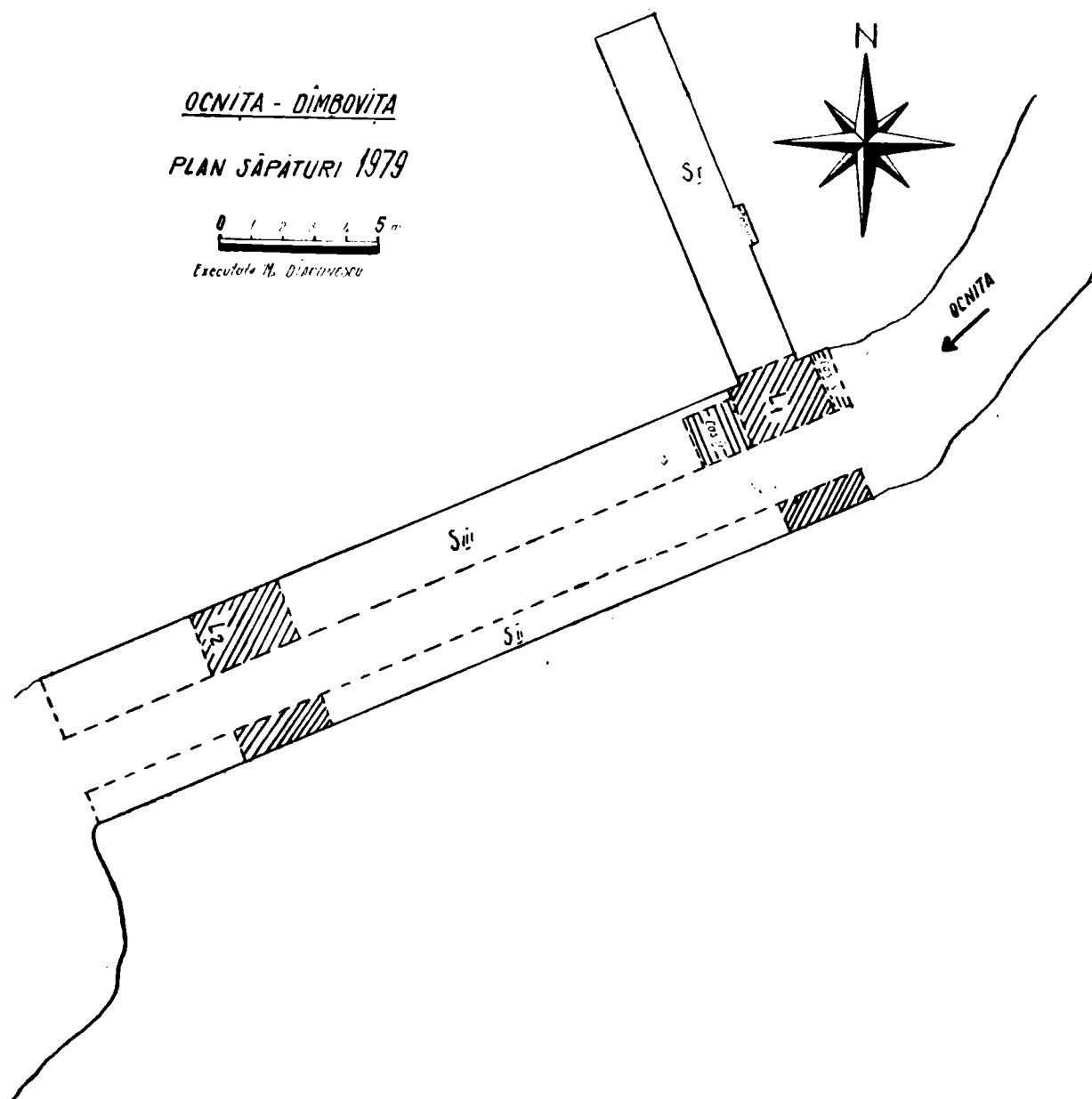

Fig. 3. Ocnița-Dîmbovița. Planul săpăturilor din 1979.

d) *Ceramică fină lucrată la roată.* Fragmentele din această categorie reprezintă 20—25% din materialul ceramic. De culoare cenușie, aceste fragmente dovedesc o deosebită preocupare pentru alegerea pastei și pentru tehnica de execuție. Din această categorie întâlnim fragmente de fructieră întregibile (fig. 6), străchini, strecurătoare (un singur fragment) și o cană (cu toarta lipsă; fig. 5 b). S-au găsit și alte numeroase fragmente atipice.

e) *Ceramică de import.* Este reprezentată prin câteva fragmente de amforă de culoare gălbuie, din care două torți fragmentare (fig. 5 c).

Ornamentația este de o mare diversitate, mai ales pentru vasele lucrate cu mîna, și se înscrie în formele tradiționale geto-dacice.

a) *Briul alveolar* (fig. 7 a), frecvent întâlnit pe corpul oalelor, este realizat în relief, fiind dispus atât orizontal cît și vertical, înțrîtîndu-se. De asemenea, se întîlnesc *butoni* în număr variabil și de mărimi diferite (fig. 7 b, c).

b) *Benzile de linii în val*, realizate prin incizie, se întîlnesc sub buza oalelor, de cele mai multe ori fiind încadrate de linii sau de benzi drepte, orizontale, (fig. 8 a).

c) *Incizii succesive*, realizate pe torțile unor vase lucrate la roată, (fig. 8 b).

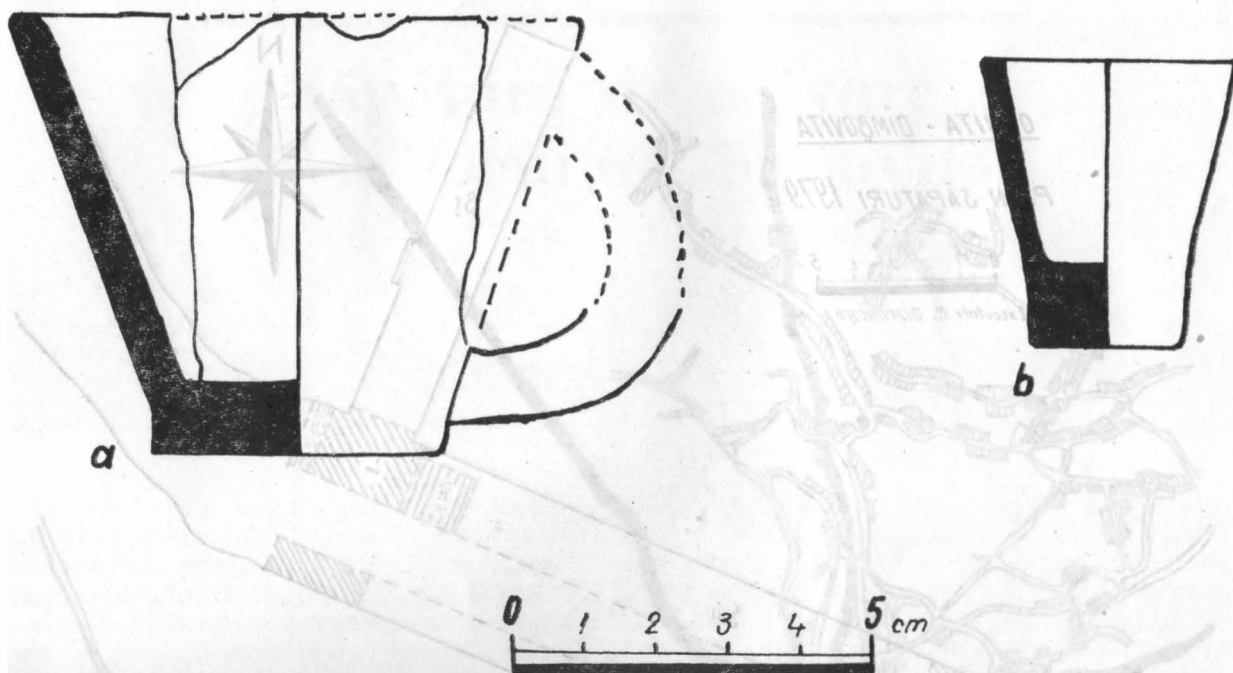

Fig. 4. Ocnița-Dîmbovița. Ceramică rudimentară lucrată cu mina.

d) *Brîul în relief în formă de șnur*, realizat prin incizii paralele oblice, făcute cu un obiect ascuțit (fig. 7 d).

e) *Alveole plasate la baza vasului* (fig. 7 e).

f) *Decor în relief în formă de meandru* foarte pronunțat (fig. 7 f).

Obiecte de lut. Au fost găsite două fusaiole (fig. 9 a), din care una fragmentară, și un lustruitor de olar.

Obiecte de fier, constînd din două cuțitașe curbe (fig. 9 b), dintre care unul în stare fragmentară, iar celălalt în stare bună, păstrînd și nitul de fixare a mînerului. Un fragment de topor este puternic corodat.

Obiecte de podoabă. S-a recuperat un singur exemplar de mărgea (fig. 9 c).

Chirpicul aflat în cantități însemnate este surprins în general grupat și în asociație cu mult cărbune, oase de animale, fragmente ceramice, fapt care ne permite să afirmăm existența mai multor locuințe (vezi fig. 3). Este semnificativ și faptul că fusaiola întreagă și fragmentul de topor au fost găsite în perimetrul în care am identificat locuința L 1.

Materialul recuperat în timpul campaniei arheologice, încheiată la data de 9 august 1979, dovedește o locuire destul de intensă. Acest fapt poate fi explicat și prin rezervele de sare existente în apropiere. Avem de-a face cu o populație dacică pașnică. Cantitatea însemnată de oase de animale mari permite aprecierea că această zonă oferea din

antichitate condițiile cele mai prielnice pentru creșterea animalelor. De asemenea, s-au descoperit mai mulți colți de mistreț, dovadă că pădurile dese din împrejurimi ofereau o sursă importantă de vînat.

Materialul ceramic predominant, lucrat cu mina, indică o slabă frecvență a folosirii roții olarului. Decorul lustruit este puțin folosit, spre deosebire de faza următoare, clasică, în care motivele ornamentale realizate prin lustruire capătă o largă utilizare. În același timp, cu toate că cercetările sînt la început, se impune constatarea că meșterii olari, continuînd tradiția secolelor IV—III î.e.n., au perfecționat tehnica de lucru, realizînd vase mai proporționate, unele elegante chiar, prin formă și alegerea pastei, anunțînd realizările deosebite din faza clasică. Existența ceramicii de import indică activitatea de schimb cu lumea greco-romană.

Cercetările ulterioare vor trebui să clarifice probleme legate de prezența în cantitate destul de mare a zgurei de fier în toate cele trei secțiuni. Într-o casetă practică în S I (casetă 3, fig. 3) s-a descoperit, lângă resturile unei fructiere, un bulgăre de zgură așezat pe un pat de piatră, în greutate de circa 2 kg. De asemenea, în S III s-au descoperit bucăți de chirpic ce prezintă urmele scurgerii unui metal topit. Aceste elemente ne fac să credem în existența unor cuptoare de redus minereul.

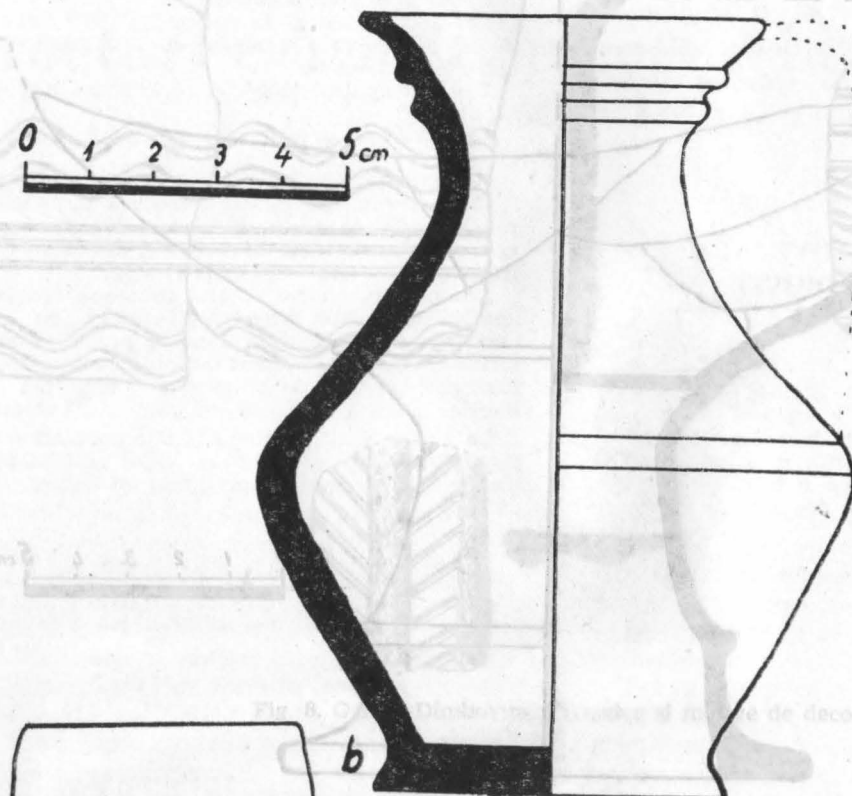

Fig. 5. Ocnîța-Dîmbovița Ceramică fină : a, lucrată cu mîna ; b, lucrată la roată.

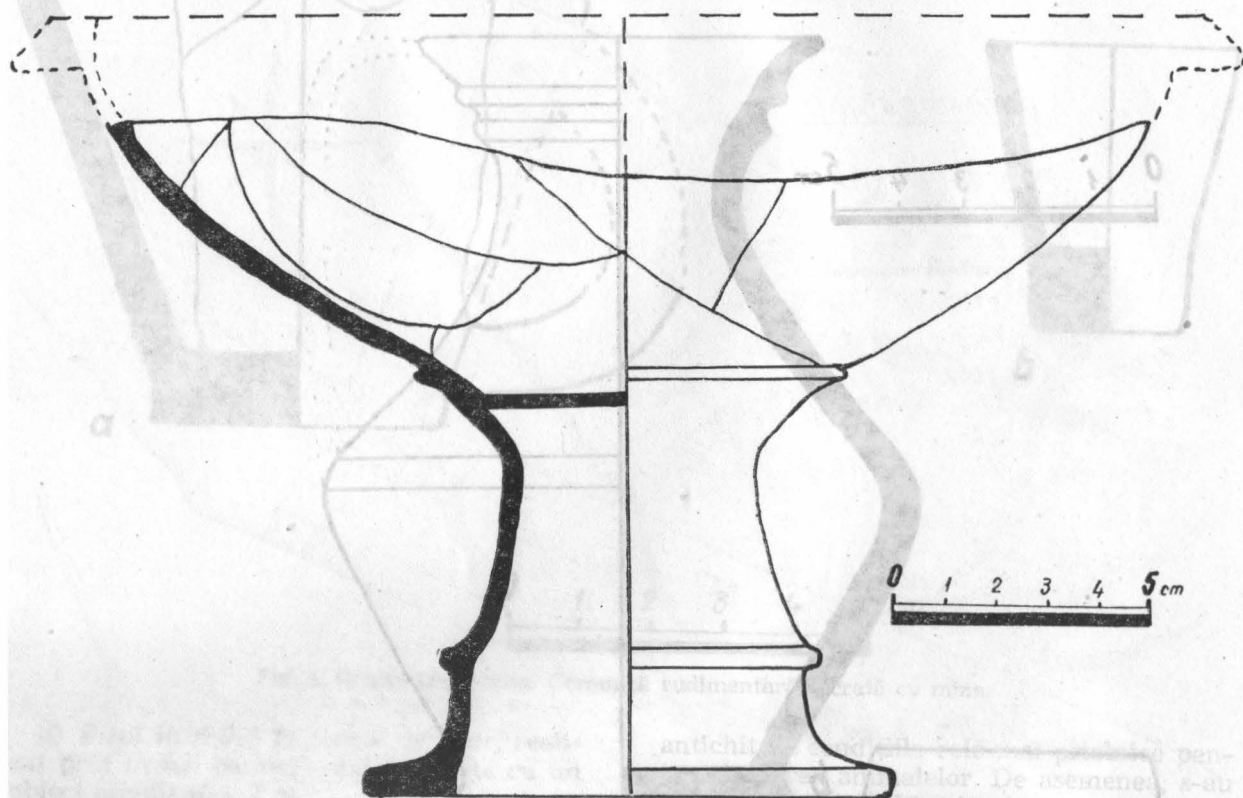

Fig. 6. Ocnîța-Dimbovița. Fructieră.

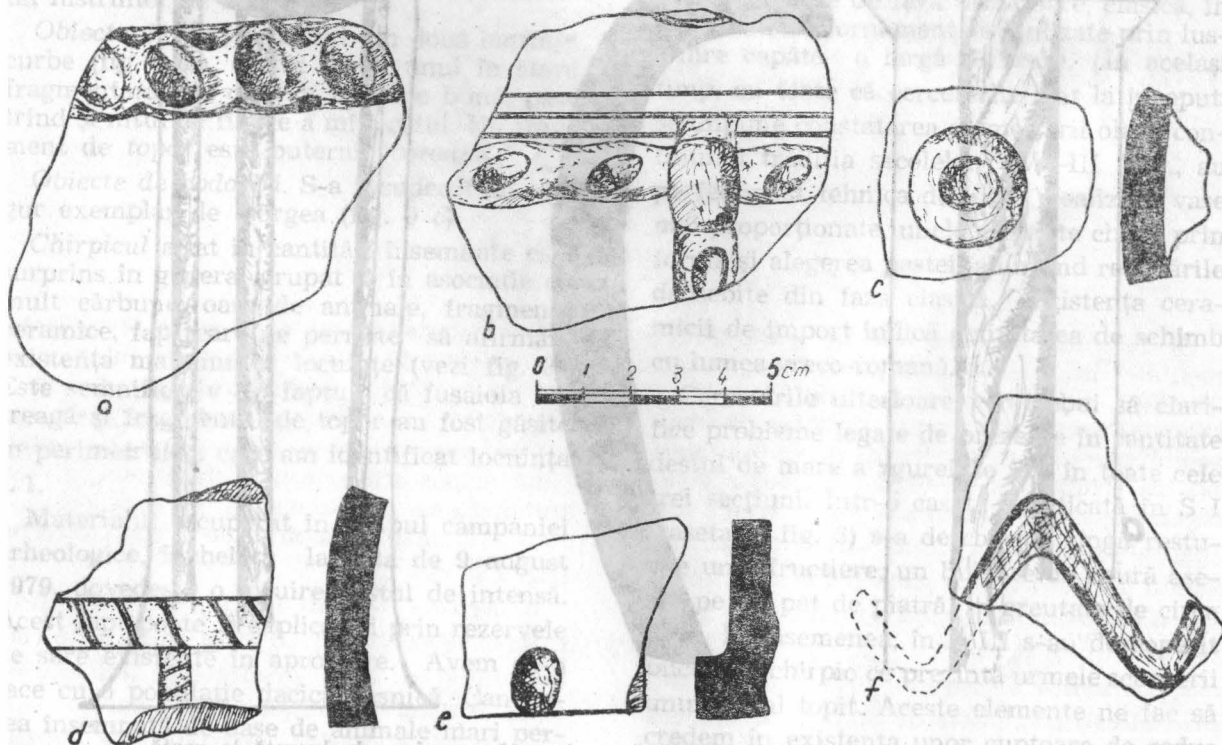

Fig. 7. Ocnîța-Dimbovița. Procedee și motive de decor.

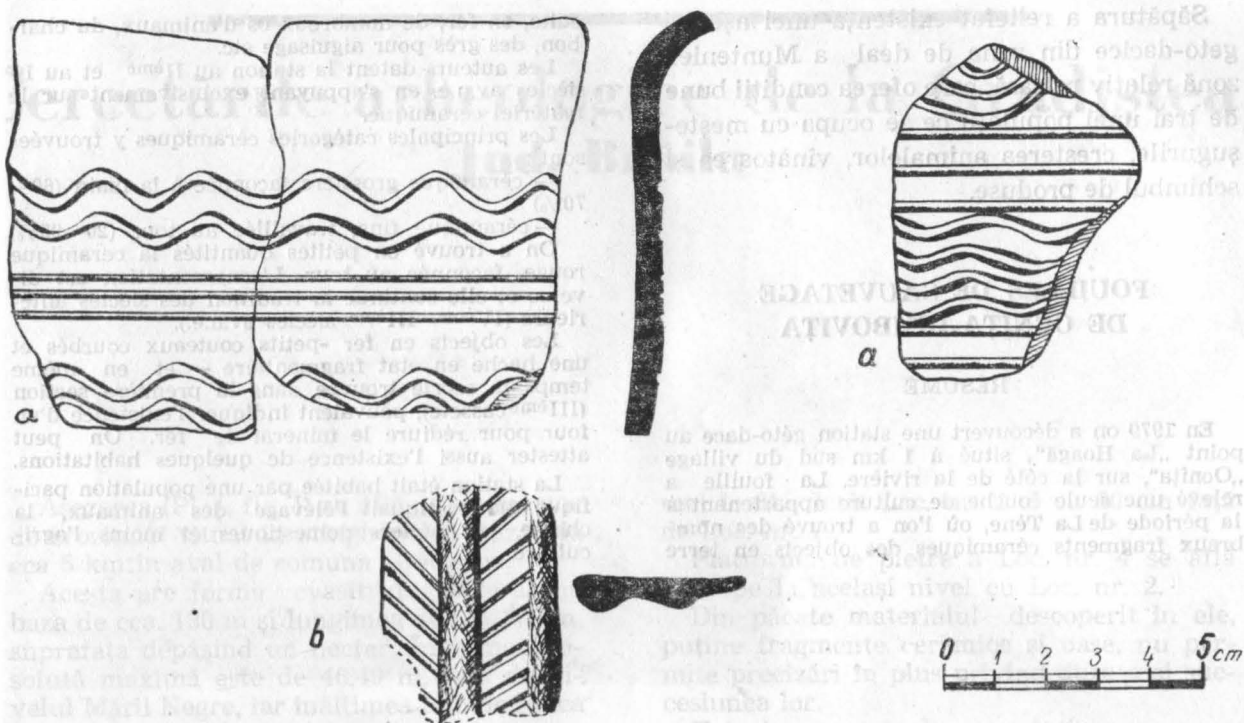

Fig. 8. Ocnîța-Dîmbovița. Procedee și motive de decor.

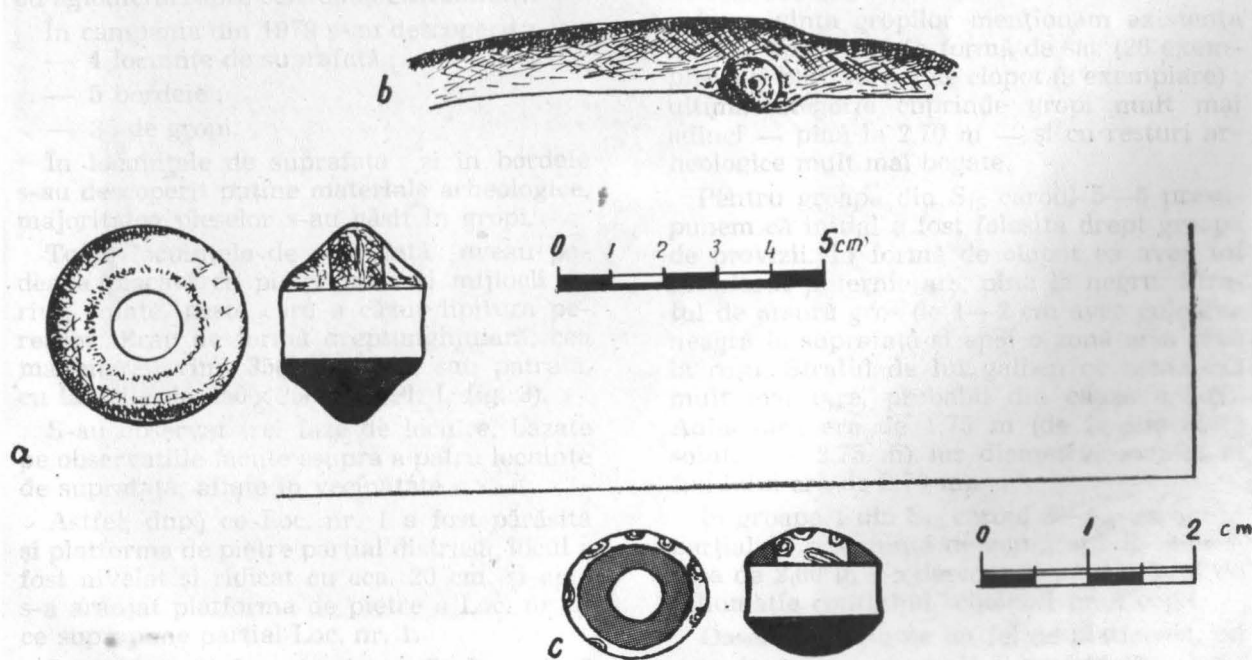

Fig. 9. Ocnîța-Dîmbovița. a. fusaioală; b. cuțit; c. mărgea.

Săpătura a reliefat existența unei așezări geto-dacice din zona de deal a Munteniei, zonă relativ retrasă, care oferea condiții bune de trai unei populații ce se ocupa cu meșteșugurile, creșterea animalelor, vânătoarea și schimbul de produse.

FOUILLES DE SAUVETAGE DE OCNÎȚA-DÎMBOVIȚA

RÉSUMÉ

En 1979 on a découvert une station géto-dace au point „La Hoagă”, situé à 1 km sud du village „Ocnîța”, sur la côté de la rivière. La fouille a relevé une seule couche de culture appartenant à la période de La Tène, où l'on a trouvé des nombreux fragments céramiques des objets en terre

culte, en fer, de nombreux os d'animaux, du charbon, des grès pour aiguisage etc.

Les auteurs datent la station au IIème et au Ier siècles av.n.è. en s'appuyant exclusivement sur le matériel céramique.

Les principales catégories céramiques y trouvées sont :

— céramique grossière façonnée à la main (60—70%)

— céramique fine, travaillée au tour (20—25%)

On a trouvé en petites quantités la céramique rouge, façonnée au tour. L'ornementation est diverse et elle continue la tradition des siècles antérieurs (IVème—IIIème siècles av.n.è.).

Les objets en fer -petits couteaux courbés et une hache en état fragmentaire — et en même temps la scorie trouvée dans la première section (IIIème cassette), pouvaient indiquer l'existence d'un four pour rédiure le minerai de fer. On peut attester aussi l'existence de quelques habitations.

La station était habitée par une population pacifique qui pratiquait l'élevage des animaux, la chasse, les métiers domestiques et moins l'agriculture.